

Ουίλιαμ Φώκνερ

Αβεσαλώμ, Αβεσαλώμ!

Πρόκειται για μια αλληγορική ιστορία, όπου διαπλέκονται όλα τα κοινωνικά και φυλετικά προβλήματα του Νότου, γραμμένη με τον γνωστό φωκνερικό τρόπο, δηλαδή αφήγηση από πολλαπλές οπτικές γωνίες με αφηγητές διαφορετικής ηλικίας και με διαφορετική συναισθηματική χροιά. Το μυθιστόρημα αφηγείται την ιστορία του Τόμας Σάτπεν, ενός μυστηριώδους ατόμου με αμφίβολο παρελθόν, που εμφανίζεται από το πουθενά, χτίζει αρχοντικό παντρεύεται και ξεκινάει να ζει ως αφέντης. Θα τον βρει ωστόσο η καταστροφή όταν αρνείται να αναγνωρίσει τον μιγά γιο του, ο οποίος απειλεί την οικογένεια και τελικά φονεύεται από τον ετεροθαλή αδελφό του.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

-γεννήθηκε εκεί όπου οι λίγοι άλλοι άνθρωποι που γνώριζε ζούσαν σε καλύβες από κορμούς ξεχειλισμένες παιδιά σαν κι αυτή που 'χε γεννηθεί κι ο ίδιος – άντρες και μεγάλα αγόρια που κυνηγούσαν ή ξάπλωναν μπρος στη φωτιά στο πάτωμα ενώ οι γυναίκες και τα μεγαλύτερα κορίτσια περνούσαν και ξαναπερνούσαν από πάνω τους για να φτάσουν στη φωτιά να μαγειρέψουν, όπου οι μόνοι έγχρωμοι ήταν ινδιάνοι κι αυτούς τους κοίταζες αφ' υψηλού μονάχα μέσα απ' το στόχαστρο της καραμπίνας σου, όπου δεν είχες ποτέ

ακούσει να μιλάνε για, δεν είχες ποτέ φανταστεί, κάποιο τόπο, κάποια γη χωρισμένη παστρικά και που ν' αποτελεί ιδιοκτησία ανθρώπων που δεν έκαναν άλλο απ' το να τη διασχίζουν πάνω σ' ωραία άλογα ή να κάθονται φορώντας ωραία ρούχα στις βεράντες μεγάλων σπιτιών ενώ άλλοι άνθρωποι δουλεύανε γι' αυτούς ούτε που φανταζόταν τότε ότι υπήρχε τέτοιος τρόπος να ζει ή να θέλει να ζει κανένας, ή πως υπήρχαν για να τα επιθυμήσει όλα τα πράγματα που υπήρχαν, ή πως όσοι είχαν πράγματα όχι μόνο μπορούσαν να περιφρονούν όσους δεν τα 'χαν, αλλά και να ενισχύονται στην περιφρόνησή τους όχι μόνο απ' όσους είχαν κι εκείνοι πράγματα μα κι από κείνους ακριβώς που αποτελούσαν τ' αντικείμενα της περιφρόνησης που δεν είχαν πράγματα κι ήξεραν ότι ποτέ δε θα 'χαν. Γιατί εκεί που ζούσε αυτός η γη ανήκε στον καθένα και σε όλους κι έτσι ο άνθρωπος που θα 'μπαινε στη φασαρία και στον κόπο να περιφράξει ένα κομμάτι της και να πει «Αυτό είναι δικό μου» ήταν τρελός κι όσο για πράγματα, κανείς δεν είχε περισσότερα από σένα γιατί καθένας είχε όσα είχε τη δύναμη και την ενέργεια να πάρει και να διατηρήσει, και μόνο εκείνος ο τρελός θα 'μπαινε στη φασαρία να πάρει ή να θελήσει έστω περισσότερα απ' όσα μπορούσε να φάει ή ν' ανταλλάξει με μπαρούτι κι ούισκυ. Έτσι δεν ήξερε καν πως υπήρχε μια χώρα όλη χωρισμένη και κανονισμένη και παστρικά μ' ένα κόσμο που ζούσε εκεί όλος χωρισμένος και κανονισμένος και παστρικός σύμφωνα με το χρώμα που τύχαινε να 'χει το πετσί τους ή το τι τύχαινε να τους ανήκει, κι όπου ορισμένοι λίγοι όχι μόνο είχαν εξουσία ζωής και θανάτου κι ανταλλαγής και πώλησης πάνω σε άλλους, μα είχαν ζωντανούς ανθρώπους που τους παρείχαν τις ατελείωτες επαναλαμβανόμενες προσωπικές υπηρεσίες, όπως το να τους σερβίρουν και το ούισκυ απ' το κανάτι και να τους βάζουν το ποτήρι στο χέρι ή να τους βγάζουν τις μπότες για να πλαγιάσουν, που όλοι οι άνθρωποι έπρεπε να τα κάνουν από μόνοι τους απ' την αρχή του καιρού και θα 'πρεπε να τα κάνουν από μόνοι τους ώσπου να πεθάνουν και που σε κανέναν άνθρωπο ποτέ δεν άρεσε ούτε πρόκειται ν' αρέσει να κάνει, μα που κανένας άνθρωπος που γνώριζε εκείνος δεν είχε ποτέ σκεφτεί ν' αποφύγει όπως δεν είχε σκεφτεί ν' αποφύγει τον κόπο του να μασάει και να καταπίνει και ν' ανασαίνει. Όταν ήταν παιδάκι δεν πρόσεχε τις αόριστες και συγκεχυμένες αφηγήσεις για τα μεγαλεία του Τάιντγουώτερ που 'φταναν ακόμα και μέχρι τα βουνά του γιατί τότε δεν μπορούσε να καταλάβει τι εννοούσαν οι άνθρωποι που μιλούσαν γι' αυτά, κι όταν έγινε πιο μεγάλο αγόρι

δεν τις πρόσεχε γιατί δεν υπήρχε τίποτα γύρω του για να συγκρίνει μ' αυτό και να μετρήσει τις αφηγήσεις και να δώσει έτσι ζωή και νόημα στις λέξεις, και καμιά περίπτωση να καταλάβει ποτέ τι σήμαιναν γιατί ήταν πολύ απασχολημένος κάνοντας τα όσα κάνουν τ' αγόρια κι όταν έγινε έφηβος κι η περιέργεια ξέθαψε εκείνη τις ιστορίες που αυτός δεν ήξερε πως είχε ακούσει και σκεφτεί, ενδιαφέρθηκε και θα 'θελε κάποτε να δει τους τόπους, αλλά χωρίς φθόνο ή στενοχώρια, γιατί πίστευε απλά πως μερικοί γεννιούνται πλούσιοι (τυχεροί, ίσως να 'λεγε) κι άλλοι όχι, και πως (έτσι είπε του Παππού) οι ίδιοι οι άνθρωποι δε μπορούν να διαλέξουν και πολύ λιγότερο να στενοχωριούνται γιατί ούτε μια φορά δεν του 'χε περάσει απ' το μυαλό η ιδέα πως κάποιος θα 'παιρνε ένα τέτοιο τυχαίο γεγονός σαν εξουσιοδότηση ή άδεια να περιφρονεί τους άλλους, τους όποιους άλλους. Έτσι σχεδόν δεν είχε ακούσει για ένα τέτοιο κόσμο μέχρι που έπεσε σ' αυτόν.

Καθώς Ψυχορραγώ

Από ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΕΔΡΟΣ

Σε μτφ Μένη Κουμανταρέα

Γραμμένο σε μόλις 6 βδομάδες το 1929, το μυθιστόρημα που ο ίδιος ο Φώκνερ θεωρούσε «το αριστούργημά» του, αφηγείται το οδοιπορικό μιας αγροτικής οικογένειας, που παλεύει με τα στοιχεία της φύσης και του ασυνείδητου, για να φτάσει από την επαρχία που διαμένει στη μεγάλη πόλη του Τζέφερσον, προκειμένου να ενταφιάσει τη νεκρή μητέρα στον οικογενειακό τάφο. Στη διάρκεια του ταξιδιού, οι Μπάντρεν (πατέρας, 4 γιοι και 1 κόρη) συναντούν πολλούς ανθρώπους και πολλά εμπόδια, που διαταράσσουν τη συγκρότηση και τις σχέσεις της οικογένειας. Απληστία, αθωότητα, απομάκρυνση από τις ρίζες, εισβολή του πολιτισμού στην επαρχία, φτώχεια, αντοχή και αξιοπρέπεια, όλα εμπλέκονται σ' αυτό το «επικό, τραγικό και συνάμα γελοίο» ταξίδι. Ταυτόχρονα, εναλλάσσονται η νατουραλιστική γραφή με μοντερνιστικά μορφολογικά στοιχεία,

το επικό με το λυρικό, και το λογικό με το άλογο. Μέσα από τα 59 κεφάλαια που αφηγούνται 15 διαφορετικοί χαρακτήρες με μορφή εσωτερικού μονολόγου (η νεκρή μητέρα, τα 5 παιδιά, ο σύζυγος, οι γείτονες), ο Φώκνερ πετυχαίνει να φιλοτεχνήσει μια μνημειώδη τοιχογραφία του αμερικανικού Νότου. (από εφημερίδα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ)

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

Καθισμένη πλάι στο δρόμο, η Λένα κοιτάει το κάρο που σκαρφαλώνει στο λόφο και συλλογιέται: "Έρχομ' από πέρα, απ' την Αλαμπάμα. Δεν είν' και λίγο. Από την Αλαμπάμα με τα πόδια - δεν είν' και λίγο." Και συλλογιέται, ούτ' ένα μήνα δεν έχω που 'φυγα και να 'μαι κιόλας στο Μισισσιπή, μακρύτερα από ποτέ απ' το σπίτι μου. Από δώδεκα χρονώ παιδί, δεν έχω βρεθεί άλλη φορά τόσο μακριά από το Ντόανς Μιλ.

Και στο Ντόανς Μιλ, μετά που πέθαναν οι γονείς της είχε πρωτοπάει, παρότι κατέβαινε στην πόλη έξι ή οκτώ Σάββατα το χρόνο, με το κάρο, φορώντας τα παραγγελμένα με το ταχυδρομείο φουστανάκια της, τα πόδια ξυπόλητα πάνω στο τραχύ ξύλο και τα παπούτσια της τυλιγμένα σ' ένα κομμάτι χαρτί, πλάι της στο κάθισμα. Φορούσε τα παπούτσια της μόλις προτού φτάσει το κάρο στην πόλη. Αφότου έγινε μεγάλο κορίτσι, ζητούσε από τον πατέρα της να κάνει μια στάση στα πρώτα σπίτια και να την αφήσει να κατέβει για να περπατήσει λίγο. Δεν του 'λεγε γιατί προτιμούσε το περπάτημα παρά να συνεχίσει με το κάρο. Εκείνος θαρρούσε πως ήταν εξαιτίας των καλοστρωμένων δρόμων, των πεζοδρομίων. Μα η Λένα το ήθελε επειδή λογάριαζε πως όσοι την έβλεπαν να πηγαίνει με τα πόδια θα νόμιζαν ότι έμενε κι αυτή στην πόλη.

Νταρλ

Ο Τζιούελ κι εγώ επιστρέφουμε απ' το χωράφι, ακολουθώντας το μονοπάτι ο ένας ξοπίσω στον άλλον. Μολονότι προπορεύομαι δεκαπέντε πόδια, ένα μάτι που θα μας έπαιρνε απ' το μπαμπακόσπιτο θα μπόραγε να δει το ξεφτισμένο και στραπατσαρισμένο φαθί του Τζιούελ να περισσεύει ένα ολάκερο κεφάλι απ' το δικό μου.

Το μονοπάτι τραβά ολόισο σαν αλφαδιασμένο, ελαφρά μεταχειρισμένο από πατήματα και ξεροψημένο σαν κεραμίδι μες στον Ιούλη, ανάμεσα από πράσινες αράδες σκαλισμένο μπαμπάκι, στο μπαμπακόσπιτο που βρίσκεται κέντρο στο χωράφι, απ' όπου στρίβοντας κυκλώνει το μπαμπακόσπιτο σε τέσσερις ορθές, στρογγυλεμένες γωνιές και συνεχίζει μέσ' απ' το χωράφι ξανά, μεταχειρισμένο καθώς είναι από τα πατήματα, με σιγουριά που ολοένα σβήνει.

Το μπαμπακόσπιτο είναι από χοντροκομμένους κορμούς, απ' όπου ανάμεσα τα παραγεμίσματα έχουν από καιρό ξεφτίσει. Τετράγωνο, με ρημαγμένη μονόπαντη στέγη, γέρνει άδειο και στιλπνό μέσα στο ξεχαρβάλωμά του κάτω απ' τον ήλιο, με μοναδικό φαρδύ παράθυρο σε κάθε από τους αντιχριστούς τοίχους βλέποντας κατά το κοντινό μονοπάτι. Καθώς φτάνω κοντά, κάνω στροφή κι ακολουθώ το μονοπάτι

που περιχαράζει το σπίτι. Ο Τζιούελ δεκαπέντε πόδια πίσω-
θέ μου, κοιτώντας ίσια εμπρός του, καβαλάει με μια δρα-
σκελιά μέσ' απ' το παράθυρο. Κοιτώντας πεισματικά ίσια
σκελιά μέσ' απ' το παράθυρο. Κοιτώντας πεισματικά ίσια
εμπρός του, με ξέθωρα μάτια σωματωμένα ξύλινα πάνω σε
ξύλινο πρόσωπο, διασχίζει με τέσσερις δρασκελιές το δάπεδο
με την άτεγκτη αυστηρότητα μιας μορφής Ινδιάνου σε κα-
πνοπωλείο¹ ντυμένος με την μπαλωμένη φόρμα του και ζω-
ντανεμένος από τους γοφούς και κάτω καβαλάει με μια
δρασκελιά μέσ' απ' το αντικριστό παράθυρο και βγαίνει ξανά
στο μονοπάτι, την ίδια στιγμή που εγώ ξεμπουκάρω απ' τη
γωνιά. Ο ένας ξοπίσω στον άλλον και σε πέντε πόδια από-
σταση, με τον Τζιούελ επικεφαλής τώρα, συνεχίζουμε το
μονοπάτι ανηφορικά, κατά τα ριζά του λόφου.

Η σούστα του Ταλ στέκει δίπλα στην πηγή ζεμένη στο
κάγκελο, τα γκέμια τυλιγμένα στο χερούλι απ' το κάθισμα.
Μέσα στη σούστα υπάρχουν δυο καθίσματα. Ο Τζιούελ στα-
ματά στην πηγή, παίρνει το φλασκί απ' το κλαρί της ιτιάς
και πίνει. Τον προσπερνώ κι ανηφορίζω το μονοπάτι αρχι-
νώντας ν' ακούω το πριόνι του Κας.

Σα φτάνω στην κορφή έχει παρατήσει το πριόνισμα. Ορ-
θός μέσα σ' έναν κυκεώνα από πελεκούδι εφαρμόζει δυο σα-
νίδες μαζί. Μέσα απ' το χώρισμα της σκιάς φαντάζουν κί-
τρινες σαν το χρυσάφι, απαλό χρυσάφι, διατηρώντας στα
πλευρά τους σε ανάλαφρους κυματισμούς τα σημάδια της λε-
πίδας του σκεπαρνιού: ένας άξιος μαραγκός, αυτός είναι ο
Κας. Κρατά τις δυο σανίδες πάνω στο στρίποδο, με τις
άκριες τους ενωμένες έτσι που να σχηματίζουν τελειωμένο
το ένα τέταρτο απ' το κιβούρι. Γονατίζει κι αλληθωρίζει για
να δει και τις δυο κόψεις τους, έπειτα τις χαμηλώνει και
πιάνει το σκεπάρνι. Άξιος ο μισθός του. Η Άντυ Μπάντρεν

δε θα μπόραγε νά βρει ποτέ καλύτερο κιβούρι για να την αναπάψει. Θα την κάνει να νιώθει εμπιστοσύνη και κουράγιο. Συνεχίζω κατά το σπίτι, καθώς με παρακολουθεί το γκαπ γκαπ γκαπ του σκεπαρνιού².

Κόρα

Το λοιπόν, έβαλα τ' αυγά στην μπάντα και ζύμωσα φες. Τα κείκ βγήκανε σπουδαία. Ζούμε απ' τις κότες μας. Κλωσάνε καλά, αυτές οι λίγες που μας αφήκαν οι νυφίτσες, και τα ρέστα. Χώρια τα φίδια, τα καλοκαίρια. Ένα φίδι, γοργότερα απ' το καθετί, ξεπαστρεύει ένα κοτέτσι. Το λοιπόν, καθώς ήταν να κοστίσουν πολλά περισσότερα απ' όσο νόμιζε ο κύριος Ταλ, κι αφού είχα υποσχεθεί πως η ποσότητα στ' αυγά θα ισοφάριζε τη διαφορά, χρειάστηκε να ρίξω όλη μου την τέχνη, δεδομένου πως για να τις αγοράσουμε εγώ ήμουν αυτή που είπε την τελευταία λέξη. Θα μπορούσαμε να 'χαμε προμηθευτεί φθηνότερα κοτόπουλα, μα έδωκα το λόγο μου, καθώς κι η δεσποινίδα Λώιγκτον μου είπε, σαν τη συμβουλεύτηκα, να πάρουμε μια καλή ράτσα, καθώς άλλωστε κι ο ίδιος ο κύριος Ταλ μόνος του παραδέχεται πως με μια καλή ράτσα γελάδια είτε γουρούνια βγαίνει κανείς τελικά κερδισμένος. Το λοιπόν, σα χάσαμε τόσες πολλές από δαύτες, δε μας σύμφερνε να κρατήσουμε τ' αυγά για λογαριασμό μας, γιατί δεν μπόραγα να 'χω τον κύριο Ταλ να με μέμφεται, δεδομένου πως για να τις πάρουμε εγώ ήμουν αυτή που είπε την τελευταία λέξη. Το λοιπόν, σαν η δεσποινίδα Λώιγκτον μου 'κανε λόγο για τα κείκ, σκέφτηκα

πως θα μπόραγα να ζυμώσω και να κερδίσω μονομιάς τόσα, όσο ν' αυξήσω την καθαρή αξία απ' το κοπάδι μου κατά δυο κεφάλια. Κι ακόμα πως βάνοντας ένα ένα τ' αυγά στην μπάντα, τ' αυγά τα ίδια δε θα μου κόστιζαν τίποτες απολύτως. Και τούτη τη βδομάδα γεννοβολούσαν αράδα, έτσι που όχι μόνο έβαλα στην μπάντα αρκετά αυγά περισσότερα απ' όσα είχαμε αναλάβει υποχρέωση να πουλήσουμε, για να ζυμώσω τα κέικ, αλλά κατάντησα να βάλω στην μπάντα τόσα ώστε τ' αλεύρι, η ζάχαρη και τα καυσόξυλα να μη μου κοστίσουν πεντάρα. Το λοιπόν, ζύμωσα φες, βάνοντας όλη μου την τέχνη και τα κέικ βγήκαν σπουδαία. Όμως φτάνοντας σήμερα το πρωί στην πόλη η δεσποινίδα Λώιγκτον μου λέει ότι η κυρία άλλαξε γνώμη και πως τελικά δε θα 'δινε τη γιορτή.

«Γιορτή ξεγιορτή όφειλε να τα πάρει τα κέικ», λέει η Καίτη.

«Να σε πω», της λέω, «φαντάζομαι τώρα πια αχρείαστα της είναι».

«Όφειλε να τα πάρει», λέει η Καίτη. «Μα τούτες οι πλούσιες κυράδες της πόλης μποράν κι αλλάζουν για φύλλου πήδημα γνώμη. Αλί στους φτωχούς».

Τα πλούτη καταπρόσωπο στο Θεό δεν πιάνουν μπάζα, γιατί Αυτός μοναχά μποράει και διαβάζει τις καρδιές. «Ίσως και να μπορέσω να τα πουλήσω το Σάββατο στη λαϊκή», της λέω. Και πραγματικά βγήκανε σπουδαία.

«Ούτε καν δυο δολάρια δε θα πιάσεις», μου κάνει η Καίτη.

«Να σε πω, ούτε να πεις πως μου κόστισαν τίποτες», της λέω. «Τα 'βαλα στην μπάντα κι άλλαξα μια ντουζίνα από δαύτα για φαρίνα και ζάχαρη. Είναι σαν να μη μου κόστι-

Σε τίποτες τα κείκ, καθώς κι ο ίδιος ο κύριος Ταλ μονάχος του το παραδέχτηκε πως τα αυγά που έβαλα στην μπάντα ήτανε πάνω και πέρα από όσα είχαμε υποχρέωση για πούληση, έτσι που ήταν το ίδιο σαν να τα είχαμε βρει τα αυγά ή να μας τα είχαν δώσει χάρισμα.